

Küçümsemek ve Aşağılamak

Süryanice, insanın yalnızca ne yaptığını değil, onu hangi bilinç ve ruh hâliyle yaptığını da ifade edebilen zengin bir dildir. Bu yönüyle Süryani dili, davranışları sadece dış görünüşleriyle değil, onların arkasındaki niyet, ahlâk ve vicdan bakımından da değerlendirir. Çünkü Süryani irfanına göre insanı tanımlayan yalnızca eylemi değil, o eylemi doğuran iç dünyasıdır. Bu nedenle birbirine yakın görünen birçok kavram, gerçekte farklı ahlâkî ve ruhsal durumları ifade eder.

Mazlono / **Mazlana** (ܡܙܠܢܐ) ile **Mgadfono** / **Mgadpana** (ܡܓܕܦܢܐ) da bu incelikli kavramlardan ikisidir. İlk bakışta her ikisi de küçümseme ve aşağılama ile ilişkilendirilebilir; ancak Süryani düşüncesinde aralarındaki fark yalnızca derece farkı değil, mahiyet farkıdır.

Mazlono, başkasını küçümseyen, onu hafife alan veya hak ettiği değeri vermeyen kişidir. Böyle bir tutum çoğu zaman kibirden, önyargıdan, ilgisizlikten ya da vicdanî duyarsızlıktan beslenir. Mazlono, karşısındaki insanın değerini ya göremez ya da görmek istemez. Bu yüzden küçümseme, öncelikle insanın bakışındaki eksiklikten doğan bir ahlâk kusurudur.

Mgadfono ise çok daha ağır bir anlam taşır. Bu kavram, kutsal olanı bilinçli biçimde aşağılayan, hakikati hor gören, insan onurunu çiğneyen ve saygınlığı hedef alan kişiyi ifade eder. Burada artık yalnızca değeri görememek değil; değeri bildiği hâlde onu aşağılamayı seçen bilinçli bir irade söz konusudur. Bu nedenle **Gudapa** / **Gudofa** (ܡܓܕܦܢܐ), sıradan bir hakaret değil; kutsalı değersizleştiren ahlâkî bir sapmadır.

Süryani ruhaniyetinin temelinde şu hakikat yer alır: İnsan, Tanrı'nın suretinde yaratılmıştır. Bu nedenle insan onuru, toplumun verdiği geçici bir itibar değil; yaratılıştan gelen ilahî bir emanettir. Bir insanın haysiyetini bilinçli olarak ayaklar altına almak, yalnızca ona zarar vermek değildir; onun taşıdığı ilahî sureti ve yaratılışın kutsallığını da hedef almaktır. Bu bakımdan insan onuruna yönelen her bilinçli saldırı, yalnızca sosyal bir kabalık değil, aynı zamanda ahlâkî ve ruhsal bir **Gudapa**'dır.

Bu iki kavram arasındaki fark, toplum hayatı açısından da önemlidir. **Mazlono**, insanlar arasındaki güveni, saygıyı ve kardeşlik duygusunu zedeler. **Mgadfono** ise bundan daha ileri giderek, toplumun ortak vicdanını, kutsal kabul ettiği değerleri ve birlikte yaşama ahlâkını yaralar. Çünkü kutsalın değersizleştirildiği yerde yalnızca inanç değil, insanın kendisi de

değersizleşmeye başlar. İnsan onuruna saygının kaybolduğu toplumlarda adalet zayıflar, merhamet körelir ve hakikat giderek anlamını yitirir.

Bu nedenle her **Mgadfono**, aynı zamanda bir **Mazlono** sayılabilir. Çünkü kutsalı aşağılayan kişi, önce onun değerini küçümsemiş, ardından onu bilinçli olarak hedef almıştır. Ancak her **Mazlono**, **Mgadfono** değildir. İnsan, bilgisizliği, kibri veya duyarsızlığı sebebiyle başkasını küçümseyebilir; fakat bu durum, her zaman kutsala yönelmiş bilinçli bir hakaret anlamına gelmez. İşte Süryani hikmeti, bu iki kavramı birbirinden titizlikle ayırarak ahlâkî sorumluluğun derecelerini de ortaya koymaktadır.

Belki de bu yüzden Süryani kültürü, insanın diline büyük önem verir. Çünkü dil, yalnızca düşüncenin değil, karakterin de aynasıdır. İnsan, diliyle sadece başkalarını değil, kendi ruhunu da görünür kılar. Saygıyla konuşan kişi, önce saygıyı yüreğinde taşır; hakikati yücelten kişi, önce onu vicdanında yaşatır. Buna karşılık hakaret eden, aşağılayan ve kutsalı değersizleştiren kişi ise çoğu zaman önce kendi içindeki kutsallığı yitirmiştir.

Sonuç olarak **Mazlono**, değeri göremeyen veya ona gereken önemi vermeyen kişiyi; **Mgadfono** ise değeri bildiği hâlde onu aşağılayan, hakikati küçümseyen ve kutsala dil uzatan kişiyi ifade eder. Birincisi insan ilişkilerini zedeler; ikincisi ise hem insan onurunu hem de ilahî değerlere duyulan saygıyı yaralayarak toplumun ahlâkî temelini sarsar. Bu nedenle Süryani irfanı, bu iki kavramı yalnızca dilbilimsel bir ayrım olarak değil, insanın vicdanını eğiten iki farklı ahlâkî uyarı olarak görmektedir.

Yusuf Beğtaş

www.karyohliso.com